

УДК 371.2: 378

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.332811>

Алла Моренцова, викладач
кафедри англійської мови технічного спрямування № 1
факультету лінгвістики
Національного технічного університету України
“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7563-3641>

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ЧИТАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті розглянуто застосування при вивченні англійської мови у вищих технічних закладах освіти англомовної літератури, зокрема, творів, адаптованих для читання англійською мовою. Вказується, що підходи до викладання повинні сприяти залученню та мотивації студентів, а також надавати їм необхідні знання, навички та стратегії для кращого володіння іноземною мовою. Метою запропонованого підходу є виховування у студентів готовності до читання іноземною мовою, формування лінгвокультурної компетенції та поліпшення володіння англійською мовою. Наведені актуальні поради щодо обрання відповідної літератури для читання англійською мовою як від тих, хто вивчає мову, так і від викладачів.

Ключові слова: вивчення іноземної мови; читання; аутентична література; адаптований літературний текст; культура.

Літ. 10.

Alla Morentsova, Lecturer of the
Technical English Department No.1, Linguistics Faculty,
National Technical University of Ukraine “Ihor Sikorsky KPI”
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7563-3641>

FORMATION OF READINESS FOR READING IN ENGLISH AMONG STUDENTS OF NON- LINGUISTIC HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS

The article discusses the use of English-language literature, in particular works adapted for reading in English, when studying English in higher technical educational institutions. It is stated that teaching approaches should help to engage and motivate students, and provide the necessary knowledge, skills and strategies to enhance their foreign language proficiency. To develop curricula for academic disciplines in a foreign language, it is essential to consider the structural components of students' readiness to read both English-language literature in their specialty and imaginative, popular science, and periodical literature. This approach will allow future specialists to realize the importance of reading in a foreign language, master the necessary theoretical knowledge and practical skills of reading in a foreign language, and will contribute to both the teaching of intercultural communication and the cultural education of students. The purpose of the proposed approach is to develop students' readiness to read in a foreign language, develop their linguocultural competence and improve their English language proficiency. The article provides relevant advice on choosing appropriate literature for reading in English. A study was conducted to determine which English books IT specialists read at different levels of training. The findings indicate that IT forum participants who responded to the survey positively support the use of adapted books in English, provided there is a gradual transition to more complex texts. The titles of books recommended by respondents based on their own experiences are also presented. It is concluded that reading, in particular in English, remains relevant among students and already working professionals. The use of information and communication technologies not only enables access to e-books in English but also allows the use of specialized applications for instant translation, word highlighting, and personalized vocabulary creation.

It is argued that reading both authentic and adapted English-language literature in professionally oriented foreign language studies at non-linguistic faculties, in addition to improving the linguistic competence of students, will lead to the acquisition and improvement of a reading culture and will contribute to an organic combination of the educational and educational process.

Keywords: English language learning; reading; authentic literature; adapted literary text; culture.

Постановка проблеми. Законом України “Про застосування англійської мови в Україні” створюються додаткові передумови для розвитку системи мовної освіти. Нагальні потреби до адаптації мовної освіти відповідно до потреб ринку праці та суспільства майбутнього встановлюють розширені вимоги до викладання англійської мови у закладах вищої освіти із

запозиченням “міжнародно визнаних актуальних практик викладання англійської мови як іноземної” [4]. Щоб забезпечити ефективне викладання, педагогам необхідно мати різноманітні навички, включаючи знання передового досвіду у викладанні мови та розуміння індивідуальних потреб студентів. Для здобувачів вищої освіти володіння англійською мовою стає все більш необхідним,

затребуваним у все більшій кількості галузей. Багато закладів вищої освіти вимагають від студентів наявності певного рівня володіння англійською мовою вже перед зарахуванням на навчання. Очевидно, що підходи до викладання повинні сприяти залученню та мотивації студентів, а також надавати їм необхідні знання, навички та стратегії для кращого володіння іноземною мовою. Ефективні підходи до викладання можуть включати використання різних методів та прийомів навчання, адаптованих до потреб студентів та заснованих на надійних педагогічних засадах і наукових даних.

При вивченні такої дисципліни, як іноземна мова, передбачається ознайомлення з культурою мови, тобто з оригінальною літературою, історією країни. Заслужують уваги ефективні підходи до викладання на університетському рівні з акцентом на ключові практики та майбутні напрями у цій галузі. Є доцільним вивчення застосування різних підходів у викладанні з метою поліпшення результатів навчання.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Факт, що одним з ефективних способів вивчення іноземної мови є читання книг оригінальною мовою, – загальноновизнаний і не потребує окремого доведення. Дослідники відзначають, що цей метод сприяє розширенню словникового запасу, поліпшенню граматичних навичок, розвитку когнітивних здібностей та ознайомленню з культурним контекстом. Існують численні публікації, присвячені впливу читання іноземною мовою на розвиток мовної компетенції, когнітивних функцій та мотивації тих, хто вивчає мову (Т. Єременко, І. Полук, А. Нефьодова, Р. Пилипенко-Фріцак, S. Rathert, N. Cabaroglu, B. Parkinson та інші). С. Гулієва, базуючись на власних дослідженнях, підтверджує, що “оволодіти навичками усного мовлення, аудіювання, письма та читання можливо в результаті правильно організованої практики через художній текст” [8]. І. Гречухіна, О. Ключко наголошують на необхідності формування у студентів двох компетенцій культурної спрямованості: лінгвокультурної та міжкультурної [1]. Вони зазначають, що матеріалом для формування лінгвокультурної компетенції є “тексти, що репрезентують соціально-культурний фон (художні, інформативні, публіцистичні)” і вважають за доцільне використання “візуально-текстових матеріалів, навчальних та автентичних фільмів” [1]. О. Кульчицька вказує на переваги застосування принципів засвоєння другої мови (SLA) на заняттях з аналітичного читання [2]. Вона пропонує використання художньої літератури як “матеріалу для домашнього (intensive reading) та позакласного (extensive reading) читання” [2, 170]. С. Ачієнг досліджувала наявні ефективні підходи до викладання, якими користуються викладачі англійської мови як іноземної, зокрема, передовий досвід та майбутні

напрямки [6]. Вона вказує на необхідність інтеграції культурного досвіду до програм навчання з розробкою стратегій навчання, які сприяли б як міжкультурній комунікації, так і культурній освіті студентів. А. Твейссі констатує, що спрощення мови у письмовій та усній формі полегшує її розуміння студентами, які вивчають мову [10]. Він наводить результати різних досліджень щодо того, як спрощення мови, більш повільна швидкість її подання, перефразування слів спрощують сприйняття іноземної мови. Також він вказує, що дослідники вважають “речення з меншою кількістю S-вузлів або структур лінгвістичної прозорості синтаксично менш складними та більш простими” для розуміння при вивченні іноземної мови [10, 196]. Ненсі Кемпбелл зазначає, що при складанні програм читання для студентів, особливо для тих, чий рівень володіння мовою не найкращий, викладачі часто висловлюють “занепокоєння щодо впливу лінгвістичних труднощів як на задоволення студентів від текстів, так і на розвиток навичок читання на цільовій мові” [7, 132]. Як рішення Кемпбелл пропонує використання адаптованих літературних текстів, які, можуть забезпечити і легкість читання, і оповідальний інтерес.

На сьогоднішній день, за умов сприяння держави вивченню англійської мови та її застосуванню у сфері культури, в результаті навчання у закладах вищої освіти у студентів повинна формуватись потреба вивчення англійської мови як засобу спілкування та пізнання в сучасному світі. Британський дослідник З. Дорней вказує, що успіх вивчення англійської мови в глобалізованому світі почасти залежить від того, наскільки людина усвідомлює себе громадянином світу [8, 118]. Глобальне громадянство – це одночасно збереження культурних особливостей та інтеграція однієї культури в іншу. Невід’ємною складовою національної та світової культури є книги: науково-популярні, наукові, довідкові, мистецькі та інші.

Зберігається актуальність досліджень стратегій та методів, які можуть підвищити інтерес студентів як до широкого, так і до інтенсивного читання, допоможуть їм розвинути корисні звички читання. Один із подібних способів – введення компонентів читання для задоволення при вивченні іноземної мови із демонструванням студентам різноманітних текстів, які вони можуть обрати для читання.

Метою статті є обґрунтування застосування літератури, адаптованої для читання англійською мовою у технічних закладах вищої освіти, що сприятиме виховуванню у студентів готовності до читання іноземною мовою. При підготовці статті використовувались теоретичні методи, зокрема такі методи, як аналіз, порівняння, узагальнення та систематизація.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективні підходи до викладання повинні забезпе-

чувати залучення та мотивацію студентів, надавати їм необхідні знання, навички та стратегії для поліпшення володіння мовою. Такі підходи, як правило, поєднують різні методи та прийоми навчання з іадаптацією до навчальних програм та потреб студентів. Оскільки студенти в процесі навчання готуються до роботи та життя у міжнародному співтоваристві, їм потрібні знання про взаємодію людей в інших суспільствах, адже їм доведеться знаходити з ними спільну мову. А тому є необхідним знайомство з культурою інших, зокрема, англійських країн. Це ставить розуміння культури в центр мовної програми, адже вивчення мови – це ключ до дверей будь-якої нової культури. Впровадження компонентів культури до процесу вивчення іноземної мови є досить складним завданням для педагогів. На немовних факультетах технічних закладів вищої освіти приділяється більше уваги формуванню іноземної комунікативної компетентності відповідно до норм і культурних традицій фахівців певної сфери. Пріоритетними напрямками у навчальних програмах є вивчення спеціальної термінології, підготовка до спілкування з фахівцями з соціально-побутових та загальнопрофесійних питань, до проведення літературного пошуку і читання текстів за технічною та фаховою тематикою.

Очевидно, що одним із ефективних способів розширення мовної компетенції студентів є звернення до художньої літератури англійських авторів. Читання таких творів сприяє не лише збагаченню словникового запасу та розвитку навичок сприйняття тексту, а й знайомству з культурними особливостями країн, де англійська мова є основною. Крім того, вивчення художньої літератури допомагає студентам сприймати англійську мову в її природному середовищі, розвиває інтуїтивне розуміння граматичних конструкцій та стилістичних особливостей. Це робить навчання більш цікавим, мотивує до самостійного читання, підвищує загальний рівень володіння мовою.

Я. Шведова та К. Смал, спираючись на результати проведеного ними опитування, підтверджують, що “попри розвиток сучасних технологій молоді читає та надає перевагу класичним паперовим книгам, художній та науковій літературі” [5, 84]. Вони обґрунтовують думку, що читання серед студентської молоді в сучасному інформаційному суспільстві зберігає актуальність. Вочевидь, що формування готовності до читання літератури, зокрема художньої, іноземною мовою потребує створення в освітньому процесі таких психолого-педагогічних умов, які мотивують та полегшують читання літератури іноземною мовою.

Натепер є доступним широке розмаїття англійської літератури, й кожний може обрати собі книгу для читання до смаку. Проте існує ймовірність, що обрана книга може містити велику кіль-

кість невідомих мовних зворотів і нових слів, граматичні складнощі, довгі речення. Додаткових труднощів при розумінні додає синтагматичне членування речень, а складнощі з розумінням можуть виникнути не тільки у студента із слабкою мовною підготовкою. Навіть студент з високим рівнем знання англійської мови може зазнати поразки, якщо почне своє знайомство з англійською літературою з таких книг, як, наприклад, “Ulysses” James Joyce або “The Da Vinci Code” Dan Brown, тобто з тих, що вважаються складними для читання. Це може негативно вплинути на мотивацію читача. Адже відомо, що система заохочення в мозку заснована на тому, що ми бачимо результат своїх дій, оцінюємо наслідки і відчуваємо радість від успішних результатів праці, або, при необхідності, коригуємо свій підхід до запланованого і повторюємо спробу ще раз. Але якщо виконання цілеспрямованих дій не приносить бажаного результату, енергія для їхнього повторення вичерпується, а отже, втрачається подальша мотивація. Тому щоб запобігти втраті мотивації та зневірі у власних силах є важливим індивідуальний підхід до кожного студента, робота за індивідуальною моделлю з врахуванням особистісних характеристик.

Сьогодні існують широкі можливості вибору англійської літератури для читання як початківцями, так і студентами з високим рівнем знання мови. Правильно обрана література повинна враховувати інтереси студентів, рівень знання мови та мету її вивчення. І якщо для добре підготовлених студентів обрання літератури не становить особливих труднощів, то тим, які тільки починають повноцінно опановувати англійську мову, викладач має допомогти у виборі відповідної літератури для читання. Досвідчений викладач має враховувати вік студентів, культурний та мовний фон, їхній досвід вивчення мови, а також тематику та літературні особливості тексту.

Коли рівень підготовки студентів є недостатнім, у них знижується мотивація подальшого вивчення мови. Вони вважають, що незважаючи на тривале вивчення мови, вони, як і раніше, “нічого не розуміють”, що у них “немає здібностей”. У такому випадку на допомогу приходять адаптовані книги для читання англійською мовою.

На сьогоднішній день доступний широкий вибір таких книг, орієнтованих на різні рівні володіння англійською мовою. Як правило, серед них – відомі класичні твори та сучасні бестселери. Незважаючи на простоту, тексти адаптованих книг здатні принести користь. Вони містять нові слова та фрази, які потрібні для щоденного використання на побутовому і професійному рівні. Вони допомагають засвоїти типові для англійської граматичні конструкції. Адаптований текст повинен відповідати рівню розвитку когнітивних здібностей, таких як

увага, пам'ять, сприйняття навколишньої дійсності й аналіз інформації. Тема тексту має бути зрозумілою та цікавою студенту, а граматичні й лексичні одиниці – відповідати певному рівню складності. Добре, якщо студент раніше вже читав у перекладі рідною мовою книги, що пропонуються в адаптованому варіанті. У такому разі йому буде легше здогадуватися про значення незнайомих слів за контекстом. До того ж при читанні вже знайомої книги додається радість впізнання, а це, як відомо, одне з головних задоволень від мистецтва, у цьому випадку – від мистецтва слова. Простіша лексика, граматики та синтаксис адаптованої літератури допомагають читати текст швидше, не зупиняючись на розумінні окремих слів чи фраз.

Особливо важливим при читанні адаптованих книг є усвідомлення студентами того, що вони справляються з текстом, розуміють його, їм цікаво читати книгу і вони можуть дочитувати її до кінця. Це суттєво підвищує мотивацію до подальшого закріплення та вдосконалення знань англійської мови. Читання адаптованих текстів приводить до більшої незалежності та автономії студентів, вони можуть обирати книги на власний розсуд. В результаті у них формуються готовність до читання літератури іноземною мовою, теоретичні знання та практичні вміння та навички читання. Таке читання створює відмінний перехід між звичайним матеріалом курсу іноземної мови й автентичними текстами як художніх творів, так і професійної літератури.

Адаптовані книги представлені за системою Загальноєвропейських компетенцій володіння іноземною мовою (CERF) від A1 до C1. CERF встановлюють три рівні володіння мовою: елементарний (A), самодостатній (B) та вільний (C). Кожен із рівнів ділиться на дві категорії, що позначаються відповідною цифрою. Низький рівень, так званий рівень виживання, відповідає A1, а найвищий – C2. Отже, пропонується можливість обрати відповідний рівень та надалі, з підвищенням рівня володіння мовою, послідовно просуватись із збільшенням складності.

Як додаткове обґрунтування використання як художньої, так і професійно спрямованої англійської літератури, автор дозволяє собі послатися на обговорення у вільному доступі доцільності читання англійською мовою на форумі спільноти українських ІТ-фахівців (DOU.ua).

В обговоренні на тему "Підкажіть літературу англійською мовою (не технічну)" користувачі ділилися рекомендаціями щодо вибору англійської літератури для поліпшення мовних навичок [3]. Обговорення розпочалося в жовтні 2017 року та зібрало 217 коментарів. У ньому взяли участь понад 50 користувачів, які активно ділилися рекомендаціями та досвідом. Аудиторія цього форуму складається переважно із фахівців ІТ-сфери, серед яких

переважають чоловіки віком від 20 до 40 років.

Учасники обговорення рекомендують різноманітні джерела для читання англійською мовою, включаючи твори відомих авторів, автобіографії, дитячу літературу та періодичні видання. Очевидно, що вибір літератури залежить від особистих інтересів та рівня володіння мовою, але загальна порада обговорення вибирати матеріали, які будуть цікаві та відповідають рівню читача, щоб процес читання був цікавим та корисним для вивчення мови. В контексті вибору творів для читання англійською мовою серед тих, хто залишив свої коментарі за вищезазначеною темою, лідирував Стивен Кінг як автор, твори якого цікаві, добре читаються та написані сучасною мовою.

Також для тих, хто вивчає англійську мову, учасники форуму неодноразово рекомендують серію про Гаррі Поттера від Дж. К. Роулінг через доступну мову і захопливий сюжет. Завдяки простій мові та цікавим сюжетам рекомендують також книги Енід Мері Блайтон, зокрема, її твори для дітей. Деякі учасники рекомендували починати з адаптованих книг, які відповідають рівню володіння мовою, щоб поступово переходити до більш складних текстів. В обговоренні згадувались книги, скомпановані за методом Іллі Франка, в яких набір словникового запасу йде поступово обговорення – спочатку переклад всього посипль, під кінець суцільна англійська. Користувачі відзначили, що адаптовані книги англійською мовою існують для рівнів від elementary до advanced та що для більшості книг є аудіо-супровід. Це дає можливість читати, водночас слухаючи начитане носіями мови.

Чудовим вибором для студентів технічних спеціальностей може бути роман Andy Weir "The Martian" (B1-B2) про виживання інженера на Марсі, в якому захопливий сюжет поєднується із технічними термінами, пов'язаними з наукою, інженерією та космосом. Значна кількість технічної термінології повторюється протягом розвитку сюжету, отже, добре запам'ятовується. При обранні книг рівня B1-B2 важливо знайти баланс, адже книги мають бути цікавими, містити нові слова та висловлювання, але при цьому залишатися доступними для розуміння. Окрім того, учасники форуму рекомендують читати журнали, газети, дитячу літературу, дивитися фільми із субтитрами та використовувати підкасти для удосконалення мовних навичок.

На додаток до наведених прикладів популярної літератури, автор статті рекомендує адаптовану книгу Craig Barr-Green "The Extraordinary Life of Steve Jobs" (A1-A2). Біографія засновника Apple, тема технологій та стартапів написана простими реченнями та лексикою, що забезпечує доступність читання навіть початківцям, допомагає вивчити ділову та ІТ-лексику. Правильно підібрані твори,

регулярне читання хоча б невеликого уривка допомагає виробити звичку вивчення мови, що у результаті призведе до значного прогресу у майбутньому. Отже, інтеграція літературних творів, зокрема в адаптованій для читання формі, до процесу вивчення англійської мови у технічному закладі вищої освіти є ефективним інструментом для формування у студентів мовних навичок, для розвитку у них критичного мислення та знайомства з культурними традиціями англомовного світу.

Висновки. У статті розглянуто застосування англомовної літератури, зокрема, творів, адаптованих для читання англійською мовою у технічних закладах вищої освіти з метою виховування у студентів готовності до читання іноземною мовою, формування лінгвокультурної компетенції, для поліпшення володіння англійською мовою. Наведені актуальні поради щодо обрання відповідної літератури для читання англійською мовою як від тих, хто вивчає мову, так і від викладачів.

Констатується, що для формування навчальних програм з дисципліни “Іноземна мова” необхідно враховувати структурні компоненти готовності студентів технічних закладів вищої освіти до читання англійською мовою як літератури зі спеціальності, так і художньої та науково-популярної літератури, а також періодики. Такий підхід дозволить майбутнім фахівцям усвідомити значення читання іноземною мовою, оволодіти необхідними теоретичними знаннями та практичними вміннями читання іноземною мовою і сприятиме як навчанню міжкультурній комунікації, так і культурній освіті студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гречухіна І.Д., Ключко О.О. Про інтеграцію компонентів культури у процес навчання іноземної мови. *Актуальні проблеми викладання іноземних мов для професійного спілкування*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (6–7 квіт. 2012). 2012. Т. 3. 104 с.
2. Кульчицька О.О. Робота з художнім текстом великого обсягу у ракурсі теорії SLA. *Викладання іноземних мов в Україні та за її межами: досвід і виклики*: матеріали міжнародної наук.-практ. конф. (Івано-Франківськ, 21–22 березня 2019). 2019. С. 169–171.
3. Підкажіть літературу англійською мовою (не технічну). DOU: Спільнота програмістів: Навчання. 21.10.2017. URL: <https://dou.ua/forums/topic/22084/> (дата звернення: 20.03.2025).
4. Про застосування англійської мови в Україні: Закон України від 04.06.2024 № 3760-IX. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3760-20> (дата звернення: 20.03.2025).
5. Шведова Я.В., Смал К.В. Читання та його місце серед студентської молоді у сучасному інформаційному суспільстві. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2023. № 53. С. 80–89. DOI: <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2023-53-10>.
6. Achieng S.A. Exploring effective teaching approaches for English as a Foreign Language (EFL) instructors: Best practices and future directions. *International Journal on Studies in Education*. 2023. Vol. 5 (4). P. 515–529.

7. Campbell N. Adapted literary texts and the EFL reading programme. *ELT Journal*. 1987. Vol. 41, Issue 2. P. 132–135.

8. Dornyei Z. The Psychology of the Language Learner: Individual Differences in Second Language Acquisition. Lawrence Erlbaum Associates Publishers. 2005. 270 p.

9. Guliyeva S. Literary texts in the acquisition of english language in higher schools. *Молодь і ринок*. 2024. № 7–8 (227–228). С. 116–120.

10. Tweiissi A.I. The Effects of the Amount and Type of Simplification on foreign Language Reading Comprehension. *Reading in a Foreign Language*. 1998. Vol. 11, No. 2. P. 191–204.

REFERENCES

1. Hrechukhina, I.D. & Klochko, O.O. (2012). Pro intehtratsiiu komponentiv kultury u protses navchannia inozemnoi movy [On the integration of cultural components into the process of teaching a foreign language]. *Current issues in teaching foreign languages for professional communication*: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (6–7.04.2012). Vol. 3. 104 p. [in Ukrainian].
2. Kulchytska, O.O. (2019). Robota z khudozhnim tekstom velykoho obsiahu u rakursi teorii SLA [Working with large-sized literary text from the perspective of SLA theory]. *Teaching foreign languages in Ukraine and beyond: best practices and challenges*. Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Ivano-Frankivsk, March 21–22, 2019), pp. 169–171. [in Ukrainian].
3. Pidkazit literaturu anhliiskoiu movoiu (ne tekhnichnu) [Can you please tell me some literature in English (not technical)]. DOU: Community of Programmers: Education. 21.10.2017. Available at: <https://dou.ua/forums/topic/22084/> (Accessed 20 Feb. 2025). [in Ukrainian].
4. Pro zastosuvannia anhliiskoi movy v Ukraini [On the Use of the English Language in Ukraine]. Law of Ukraine dated 06/04/2024 No. 3760-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3760-20> (Accessed 20 Feb. 2025). [in Ukrainian].
5. Shvedova, Y. & Smal, K. (2023). Chytannia ta yoho mistse sered studentskoi molodi u suchasnomu informatsiinom suspilstvi [Reading and its place among student youth in the modern information society]. *Scientific Notes of the Pedagogical Department*. Vol. 53, pp. 80–89. DOI: <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2023-53-10> [in Ukrainian].
6. Achieng, S.A. (2023). Exploring effective teaching approaches for English as a Foreign Language (EFL) instructors: Best practices and future directions. *International Journal on Studies in Education (IJonSE)*. Vol. 5(4), pp. 515–529. [in English].
7. Campbell, N. (1987). Adapted literary texts and the EFL reading programme. *ELT Journal*. Vol. 41, Issue 2, pp. 132–135. [in English].
8. Dornyei, Z. (2005). The Psychology of the Language Learner: Individual Differences in Second Language Acquisition. Lawrence Erlbaum Associates Publishers. 270 p. [in English].
9. Guliyeva, S. (2024). Literary texts in the acquisition of english language in higher schools. *Youth & market*. No. 7–8 (227–228), pp. 116–120. [in English].
10. Tweiissi, A.I. (1998). The Effects of the Amount and Type of Simplification on foreign Language Reading Comprehension. *Reading in a Foreign Language*. Vol. 11, No. 2, pp. 191–204.

Стаття надійшла до редакції 28.03.2025